

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ПСИХІАТРІЇ, СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ТА МОНІТОРИНГУ НАРКОТИКІВ
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

рішенням Вченої ради
ДУ «ІПСЕМН МОЗ України»
від 29.06.2023р., протокол № 5

Голова Вченої ради
заступник генерального директора з
наукової роботи та освітньої діяльності
ДУ «ІПСЕМН МОЗ України»,
д. мед. н., с.н.с.

Оксана ОЛІЙНИК
29.06.2023р.

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОФАРМАКОТЕРАПІЇ»**

Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

Доктор філософії
(назва ступеня, що присвоюється)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 222 Медицина
(код та найменування спеціальності)

Київ – 2023

Передмова

Розроблено проектною групою відділів комплексної судово-психіатричної експертизи, психічних розладів дітей та підлітків, психосоматичної медицини та психотерапії та центру організації та стандартизації психіатричної допомоги Державної установи «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи та моніторингу наркотиків Міністерства охорони здоров'я України» (ДУ «ІПСЕМН МОЗ України»).

Затверджено вченою радою ДУ «ІПСЕМН МОЗ України» (протокол № 5 від 29 червня 2023 р.).

Розробники:

Шум Сергій Сергійович – кандидат медичних наук, генеральний директор ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Олійник Оксана Петрівна – доктор медичних наук, старший науковий співробітник, заступниця генерального директора з наукової роботи та освітньої діяльності ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Каніщев Андрій Вячеславович – кандидат медичних наук, завідувач відділу судово-психіатричної експертизи ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Марценковський Ігор Анатолійович – член проектної групи, кандидат медичних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу психічних розладів дітей та підлітків ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Марценковська Інна Іванівна – член проектної групи, кандидат медичних наук, старший дослідник, начальник клініки дитячої та підліткової психіатрії, провідний науковий співробітник відділу психічних розладів дітей та підлітків ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Здорик Ірина Федорівна – кандидат медичних наук, лікар поліклініки, провідний науковий співробітник відділу психосоматичної медицини та психотерапії ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Костюченко Наталія Вікторівна - кандидат медичних наук, завідувач відділу психосоматичної медицини та психотерапії ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Лихолат Вікторія Ігорівна - доктор філософії, провідний науковий співробітник відділу психосоматичної медицини та психотерапії ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Осуховська Олена Сергіївна - доктор медичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу психосоматичної медицини та психотерапії ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Суховій Олексій Олексійович - начальник центру організації та стандартизації психіатричної допомоги ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Хаустова Олена Олександрівна - доктор медичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу психосоматичної медицини та психотерапії ДУ «ІПСЕМН МОЗ України».

Навчальний план та програма вибіркової дисципліни «Актуальні питання психофармакотерапії» є частиною підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Психіатрія» ДУ «ІПСЕМН МОЗ України», а також відповідно до Законів України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII; «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII, Постанов Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»; від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»; від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора

філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)»; наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
вибіркової навчальної дисципліни
«Актуальні питання психофармакотерапії»
підготовки докторів філософії (PhD)
за спеціальністю 222 Медицина: 14.01.16 - Психіатрія

Тривалість: 3 кредити (90 год.)

Мета навчання: формування у здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії поглиблених спеціалізовано-професійних медичних практичних та теоретичних компетентностей з психофармакотерапії як одного з напрямків психіатрії.

Контингент слухачів: особи, які навчаються в аспірантурі або є науковими співробітниками.

Код розділу	Назва розділу	Кредитів ЄКТС	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота
				лекції	семінари	практика	всього	
1.	Загальні принципи психофармакотерапії	0,5	15	2	2	4	8	10
2.	Сучасні підходи до застосування різних груп психофармакологічних препаратів	0,5	15		2	4	6	8
3.	Психофармакотерапія окремих психічних розладів	0,5	15		2	4	6	8
4.	Особливості психофармакотерапії у дітей та підлітків	0,5	15		2	4	6	8
5.	Побічні ефекти та ускладнення психофармакотерапії. Типові помилки при застосуванні психофармакологічних препаратів	0,5	15		2	4	6	8
6.	Медико-правові, економічні та етичні аспекти психофармакотерапії	0,5	15		2	4	6	8
7.	Залік					2	2	
Разом		3	90	2	12	26	40	50

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
«Актуальні питання психофармакотерапії»
підготовки докторів філософії (PhD)
за спеціальністю 222 Медицина: 14.01.16 - Психіатрія

Тривалість: 3 кредити (90 год.)

Мета навчання: формування у здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії поглиблених спеціалізовано-професійних медичних практичних та теоретичних компетентностей з психофармакотерапії як одного з напрямків психіатрії.

Контингент слухачів: особи, які навчаються в аспірантурі або є науковими співробітниками.

Код розділу	Назва розділу	Перелік спеціалізовано-професійних компетентностей з психофармакотерапії
1.	<i>Загальні принципи психофармакотерапії</i>	– Здатність застосовувати знання теоретичних основ, стану сучасних досліджень, проблем і тенденцій у клінічному застосуванні психофармакологічних засобів.
1.1.	Клінічна психофармакологія на сучасному етапі	
1.3.	Нейробіологічні, нейрохімічні та генетичні основи психофармакотерапії	– Здатність застосовувати знання з клінічної психофармакології основних класів психофармакологічних препаратів (антипсихотиків, антидепресантів, анксиолітиків, седативних та снодійних препаратів, нормотиміків, антиконвульсантів, засобів для лікування деменції).
1.2.	Принципи доказової медицини в психіатрії та психофармакотерапії	
2.	<i>Сучасні підходи до застосування різних груп психофармакологічних препаратів</i>	– Здатність визначити клінічні мішені психофармакотерапії, застосовувати принципи доказової медицини та клінічні протоколи в аспекті раціонального призначення психофармакологічних препаратів.
2.1.	Клінічне застосування антипсихотиків	
2.2.	Клінічне застосування антидепресантів	
2.3.	Клінічне застосування анксиолітиків	– Здатність визначати тактику призначення психофармакологічних препаратів на основі нозологічної та синдромальної діагностики, використання клінічних шкал, лабораторного та інструментального обстеження.
2.4.	Клінічне застосування інших психофармакологічних препаратів	
3.	<i>Психофармакотерапія окремих психічних розладів</i>	– Здатність застосовувати сучасні та науково обґрунтовані підходи до призначення психофармакологічних препаратів у клініці окремих психічних розладів (шизофренія, шизотипові та маячні розлади; афективні розлади; органічні психічні розлади; невротичні та стресогенні розлади).
3.1.	Психофармакотерапія при шизофренії, шизотипових та маячних розладах	
3.2.	Психофармакотерапія при афективних розладах	
3.3.	Психофармакотерапія при органічних психічних розладах, у тому числі при деменціях.	

3.4.	Психофармакотерапія при невротичних та стресогенних психічних розладах	<p>– Здатність застосовувати сучасні та науково обґрунтовані підходи до призначення психофармакологічних засобів в дитячій психіатрії (в тому числі при психічних розладах, специфічних для дитячого та підліткового віку).</p> <p>– Здатність своєчасно виявляти ускладнення та побічні явища при застосуванні психофармакологічних препаратів та запобігати виникненню вказаних явищ.</p> <p>– Здатність застосовувати вітчизняні та закордонні клінічні протоколи та стандарти в аспекті вибору оптимальної тактики психофармакотерапії при різних психічних розладах.</p> <p>– Здатність орієнтуватися у медико-правових та етичних аспектах застосування психофармакологічних препаратів, володіння сучасними знаннями з нормативної регламентації та практики проведення клінічних випробувань психофармакологічних препаратів.</p>
4.	Особливості психофармакотерапії у дітей та підлітків	
4.1.	Психофармакотерапія при розладах аутистичного спектру	
4.2.	Психофармакотерапія при гіперкінетичних розладах	
4.3.	Особливості психофармакотерапії при інших психічних розладах у дитячому та підлітковому віці	
5.	Побічні ефекти та ускладнення психофармакотерапії. Типові помилки при застосуванні психофармакологічних препаратів	
5.1.	Неврологічні, соматичні та ендокринні побічні ефекти психофармакологічних препаратів	
5.2.	Типові помилки у призначенні психофармакологічних препаратів. Проблема лікарської резистентності в психіатрії	
5.3.	Раціональні підходи до профілактики та корекції побічних явищ та ускладнень психофармакотерапії	
6.	Медико-правові, економічні та етичні аспекти психофармакотерапії	
6.1.	Регламентація застосування лікарських препаратів в українському законодавстві	
6.1.	Клінічні протоколи та стандарти в аспекті психофармакотерапії	
6.2.	Клінічні випробування психофармакологічних препаратів: організаційні та етичні аспекти	
7.	Залік	

Рекомендовані посилання

1. Закон України «Про психіатричну допомогу». — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>
2. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
3. Закон України «Про лікарські засоби». . — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80>

4. *Jacobson S. A., Pies R. W., Katz I. R.* Clinical manual of geriatric psychopharmacology. — Washington–London: American Psychiatric Publishing, 2007. — 821 p.
5. *Neill J. C., Kulkarni J.* Biological basis of sex differences in psychopharmacology. — Heidelberg–Dordrecht–London–New York: Springer, 2011. — 254 p.
6. *Schatzberg A. F., DeBattista C.* Manual of clinical psychopharmacology. — 9th ed. — Washington–London: American Psychiatric Publishing, 2019. — 836 p.
7. *Stahl S. M.* Essential psychopharmacology: neuroscientific basis and practical application. — 2nd ed. — Cambridge: Cambridge University Press, 2002. — 601 p.